

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І
СПОРТУ**

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова

Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності (-ей): 014 Середня освіта, предметна спеціальність: 014.11 Фізична культура; 017 Фізична культура і спорт

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин) 4 (120 год.): денна форма: 24 - лекції; 24 - практичні; 72 - самостійна робота); 4 (120 год.): заочна форма: 6 - лекції; 6 - практичні; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

https://docs.google.com/presentation/d/1Su9NXC0eDT7d7JdvEV5eHTwqqsKB0NjD/edit?usp=drive_link&ouid=104150386367047143261&rtpof=true&sd=true

2. Інформація про викладача

ПІБ: Рубан Ася Костянтинівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, старша викладачка кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини

Кафедра: кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини

Робочій e-mail: ruban_ak@ukr.net

Години консультацій на кафедрі: вівторок, 14.30-15.30

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни є вивчення механізмів формування соціальних відносин та взаємодій сучасного суспільства в сфері спорту та фізичної культури.

Мета дисципліни є вивчення соціальної сутності фізичної культури та спорту, аналіз моделей соціальної взаємодії та поведінки людей в даному виді культури; формування у студентів наукового світогляду в галузі фізичної культури та спорту як соціальних явищ; системи вмінь самостійно аналізувати соціальні процеси та явища в даному виді культури суспільства, розглянути актуальні проблеми та виклики у сфері фізичної культури та спорту; виявити вплив соціальних чинників на їх розвиток та зворотні механізми взаємодії спорту та суспільства..

Результати навчання:

- володіти поняттям про соціологію фізичної культури та спорту як наукової дисципліни, її ролі та потенціалі у вивченні різноманітних сторін даних соціальних явищ;
- *володіти* основними методиками прикладних соціологічних досліджень у галузі фізичної культури та спорту; сформувані вміння їхнього самостійного проведення та використання результатів у професійній діяльності;

- аналізувати динаміку спорту в контексті соціокультурної еволюції товариств, його приховані структурні параметри і роль у сучасній цивілізації;
- *знати* характерні особливості та механізми впливу спорту на процес соціалізації особистості;
- *розуміти* соціальні протиріччя, що визначають напрямок конкретних соціологічних досліджень у галузі фізичної культури і спорту; особливості соціалізації особистості спортсмена;
- аналізувати і критично оцінювати ключові соціальні проблеми сучасного спорту;
- самостійно готувати та проводити емпіричні соціологічні досліджень у сфері фізичної культури і спорту, використовувати результати цих досліджень у своїй науковій і професійній діяльності;
- скласти програму конкретного соціологічного дослідження в галузі фізичної культури і спорту.

4. Зміст дисципліни

- Тема 1. Соціологія фізичної культури і спорту як наукова і початкова дисципліна
- Тема 2. Соціологічна інтерпретація понять «фізична культура» і «спорт». Соціокультурна еволюція спорту.
- Тема 3. Соціальна структура і функції сучасної фізичної культури і спорту
- Тема 4. Соціальні функції та дисфункції фізичної культури і спорту
- Тема 5. Спорт як елемент загальнолюдської культури.
- Тема 6. Олімпійський рух як соціальний феномен
- Тема 7. Інституційні взаємозв'язки спорту
- Тема 8. Фізична культура і спорт як чинники соціалізації особистості
- Тема 9. Спортивна субкультура
- Тема 10. Проблема гуманізації спорту
- Тема 11. Методи та техніка соціологічних вимірів у фізичній культурі і спорті

5. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватися правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю: Модульна контрольна робота

Зразок модульної контрольної роботи:

Модульна контрольна робота проводиться в тестовій, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

Модульна контрольної роботи – тести

Зразок

1. Соціологія фізичної культури і спорту з'ясовує:

- механізми суспільних відносин і взаємодій
- структуру суспільних відносин і взаємодій
- характер суспільних відносин і взаємодій у фізкультурно-спортивній діяльності

2. У процесі регулярних занять спортом енерговитрати зростають до...

- 1400-1600 ккал
- 5500-4000 ккал
- 2400-2700 ккал
- 2300-2800 ккал

3. Стійка система взаємодій, що передбачає певні взаємні зобов'язання партнерів, -

це...

- Соціальна система
- Соціальне середовище
- Соціальна позиція
- Соціальні відносини

Форма підсумкового контролю: залік

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та

результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Критеріями оцінювання індивідуальних завдань є знання фактів, явищ. Вірне, науково достовірне їх пояснення. Оволодіння науковими термінами, поняттями, законами, методами, правилами; вміння користуватися ними при поясненні нових фактів, розв'язуванні різних питань і виконанні практичних завдань. Максимальна ясність, точність викладу думки, вміння відстоювати свої погляди, захищати їх. Знання повинні мати практичну значимість.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Презентація навчального матеріалу	5
Доповідь	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання доповіді є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені у проблематики обраної теми.

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінки успішності відповідають навчальній програмі й найбільш важливим вимогам до знань студентів: відповіді повинні бути повними, логічними, доказовими.

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Бугера О. І. Соціальні Інтернет-мережі та запобігання злочинності: сучасні тенденції. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право. 2018. № 2. С. 110-113.
2. Гусев А. Вплив медіа на розвиток професійного спорту. *Вісник ХДАК*. 2015. Вип. 46. С. 114-120.
3. Гусев А. Спорт і медіа у масовому суспільстві: проблеми взаємодії. *Держава та регіони*. 2015. №2. Серія: Соціальні комунікації. С. 81–86.
4. Закопайло С. А. Формування мотивації та інтересу в учнів загальноосвітніх шкіл до занять фізичною культурою. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2015. Випуск 8. С. 140–146.
5. Іваній І. В. Психологія фізичного виховання та спорту. Суми.ФОП Цьома С.П.2016. 204 с.
6. Ільїч Л.М. Взаємодія ринків праці та освіти: сутність, характерні риси та модель функціонування. *Економіка та держава*. 2017. №4. С.69-74
7. Калитка С., Ребрина В., Бухвал А., Тарасюк В., Грабовський О. Мотивація підлітків до занять спортом. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2016. №1. С. 81-86.

8. Колесник А.С. Використання інноваційних технологій під час занять з фізичної культури. *Молодий вчений*. № 11 (63). листопад, 2018 р. С. 553–557.
9. Курчаба Т. Соціологія. Луцьк. ПП Сорока Т. Б. 2015. 184 с.
10. Лукашевич М. П. Соціологія. Основи загальної, спеціальних та галузевих теорій. Київ. Каравела. 2015. 544 с.
11. Мінц М. О. Дзюбан О. В., Ісаєнко М. В. Девіантна поведінка в спорті. *Науковий погляд у майбутнє. Наукові праці SWorld*. Випуск 4. Том 7. Одеса. Науковий світ. 2016. С. 63–68.
12. Мінц М. О. Прояви моральної вихованості у студентів вищого навчального закладу на заняттях фізичного виховання. *Наукові праці SWorld*. Випуск 45. Том 5. Науковий світ. 2016. С. 78–82.
13. Мінц М. О., Маєр В. Я., Андрущенко М. І., Головаченко І. В. Соціологія спорту. *Наукові праці. Педагогіка*. 2018. Випуск 307. Том 319. С.114-117.
14. Мовчан В. П. Фізкультурно-спортивна діяльність як один із засобів виховання дисциплінованості підлітків. *Молодий вчений*. № 4.1 (68.1). квітень, 2019 р. С. 16–19.
15. Надтока О. О. Модель підготовки тренера-викладача до виховної роботи у ДЮСШ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя. 2016. Вип. 49 (102). С. 156–162.
16. Нечитайло І. Соціологія освіти. Від соціологічної теорії до освітньої практики. Київ. Кондор. 2019. 296 с
17. Пачковського Ю. Ф. Соціологія: теорії середнього рівня. Київ. «Каравела». 2020. 356 с.
18. Підлісний М. М. Соціологічний практикум. Дніпропетровськ. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2016. 126 с.
19. Підлісний М.М. Соціологія. Дніпропетровськ. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2016. 72 с.
20. Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія. Миколаїв. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. 2017. 336 с.
21. Рудкевич Н. Соціалізація як наукова категорія сучасних соціальних наук. *Актуальні проблеми сучасної соціології, соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції*. Ужгород. С. 162-164.
22. Хома Т. В. Педагогіка фізичного виховання і спорту: теоретико-практичний супровід до самостійної роботи студентів. Ужгород. УжНУ «Говерла». 2020. 104 с.
23. Цимбалюк Н. М. Основні вектори розвитку соціології спорту. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2019, Вип. 82. С. 79-87.
24. Юськів П. Вплив інституту спорту на життя спортсмена після завершення професійної кар'єри. *Соціологія та сучасні соціальні трансформації: Матеріали XIII Міжнародної конференції студентів та молодих науковців* (Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 19–20 листопада 2020 року). Київ. «Наукова столиця». 2021. С. 158-162.

Затверджено на засіданні кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини протокол №5 від «9» січня 2024 р.